

Ένα δύσκολο διαχειρίσιμο ρήγμα μεταξύ κοινής γνώμης και παντοειδών ελίτ

Του Γιώργου Ι. Κωστούλα

Αν κάτι κατέδειξαν τα συλλαλητήρια Θεσσαλονίκης και Αθήνας είναι ότι θεσμοί και κοινωνία συνελήφθησαν απροετοίμαστοι από την νέα έξαρση του Μακεδονικού. Εκεί που όλοι νόμιζαν πως η εθνική μας θέση είχε κατασταλάξει στη σύνθετη ονομασία για όλες τις χρήσεις, χιλιάδες άνθρωποι φώναξαν "όχι στον όρο Μακεδονία και στα παράγωγά του".

Γιώργος Κωστούλας

Ακόμη, με τον πυρετό του Μακεδονικού αποκαλύφθηκε ότι η εθνική συνείδηση είναι ενεργή σε ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας μας. Τόσο ενεργή που κάνει απολύτως διακριτή την παρουσία ενός ρήγματος.

Κύριο στοιχείο αυτού του ρήγματος είναι ότι, το ίδιο αυτό τμήμα της κοινωνίας έχει κουραστεί και έχει εξαλείψει τα περιθώρια ανοχής απέναντι στον τεχνοκρατικό κομφορμισμό και στην αποστράγγιση του δημόσιου λόγου από όσα επί της ουσίας συγκινούν χιλιάδες πολίτες.

Στην αντιπέρα όχθη εντοπίζεται μια διοικητική και πνευματική ελίτ που συνδέεται στην πλειονότητά της με την εισαγωγή δυτικών προτύπων, σε αντιπαράθεση με τις παραδοσιακές αξίες. Αυτό δεν αφορά μόνο στη συστράτευσή της στη λύση της διπλής ονομασίας, αλλά γενικότερα στον τρόπο που σκέφτονται και ενεργούν στη χώρα μας οι κατά κανόνα μετέχοντες της αγγλοσαξονικής παιδείας.

Με τον όρο "αγγλοσαξονική παιδεία" εννοούμε την παιδεία, τις εμπειρίες, την κουλτούρα γενικότερα, με την οποία έχουν διαποτισθεί οι ηγεσίες της πολιτικής, του μάνατζμεντ, της οικονομίας και της κοινωνίας, ως προϊόν κυρίως αυτών που διδάσκονται στα αγγλοαμερικανικά κολέγια και πανεπιστήμια.

Ποια εφόδια αποκομίζουν εκεί, ώστε να αναπτύξουν εδώ μια πρωτογενή σκέψη, προσαρμοσμένη στο ευρωπαϊκό, μεσογειακό, βαλκανικό σύμπλεγμα που συνιστά την Ελλάδα;

Παιδευτικά απομακρυσμένα από κάθε τι ελληνικό, τα μέλη αυτής της ελίτ, είναι δικαιολογημένα ανίκανα να σκεφθούν τη γεωπολιτική και ιστορική Ελλάδα δυναμικά, με όρους αυτοτέλειας και ιστορικότητας. Είναι τόσο βέβαιο, όσο και αντικειμενικά κατανοητό, ότι δεν μπορούν παρά να βλέπουν την χώρα με τα μάτια των ξένων. Η σκέψη τους και η δράση τους είναι ετερόφωτη, ετεροκατευθυνόμενη, και βαθύτατα ομογενοποιημένη.

Θήτευσα και εγώ, κατά τις δεκαετίες '70 και '80 σε περιβάλλοντα αγγλοσαξονικού imperium, ως μέλος κυρίως αμερικανο-σπουδαγμένων, διευθυντικών ομάδων αμερικανικής και ευρωπαϊκών τραπεζών. Θυμάμαι ότι η φράση "ελληνική ιδιαιτερότητα", για θέματα της δουλειάς μας ήταν απαγορευμένη φράση.

Ό,τι δεν ταίριαζε στην πολιτική ή τα αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιούσαμε έπρεπε αρμοδίως να διορθωθεί, σύμφωνα με την έξωθεν κουλτούρα, τις συνταγές, τις έτοιμες λύσεις. Η άνωθεν εντολή, μόνιμη εν προκειμένω απάντηση, του τοπ μάνατζμεντ: "Educate your customer".

"Σε μια κοινωνία, εν προκειμένω όπως η ελληνική, χωρίς βαθιά και κριτική γνώση της Ιστορίας και της Γεωγραφίας, χωρίς ανοικτό, ελεύθερο και ευρύ δημόσιο διάλογο, πώς να εκλογικευθούν οι γεωπολιτικοί φόβοι; Όταν έχουμε να κάνουμε με πληθυσμούς οι πρόγονοι των οποίων υπέστησαν εθνοκαθάρσεις και οι οποίοι, μόλις προ εικοσαετίας, είδαν να εκτυλίσσονται οι ίδιες τραγωδίες στους γειτονικούς λαούς".

Με τέτοιες ελλείψεις και παραστάσεις δεν είναι παράλογο να καταγράφεται αυτή η έως και αλλεργική αντίδραση απέναντι σε εκδοχές 'πολιτικής ορθότητας', ως τρόπου κατανόησης της ζωής.

Πριν τα πράγματα εξωθηθούν στα άκρα με τα συλλαλητήρια, η πλειοψηφία του πληθυσμού έτεινε σε ένα νωχελικό "όχι" ή "μάλλον όχι" ως προς τη λύση του επιθετικού προσδιορισμού του ονόματος. Κι αυτό όχι από μισαλλοδοξία, διαστροφή ή παράνοια, και όχι επειδή είναι φασίστες -υπάρχουν και τέτοιοι, αλλά είναι λίγοι- αλλά γιατί ποτέ κανένας ηγέτης δεν είπε στον ελληνικό λαό, καθαρά και ξάστερα, την αλήθεια.

Αυτό θέτει υπό σοβαρή αμφισβήτηση το ρόλο του πολιτικού προσωπικού και των διαμορφωτών της κοινής γνώμης, όπως ΜΜΕ και διανοούμενοι, ως διαμεσολαβητών μεταξύ εθνικών και διεθνών πολιτικών και ως προνομιακών ερμηνευτών του εθνικού συμφέροντος.

Τα έθνη και οι κοινωνίες διαθέτουν ταυτότητα, διαθέτουν χαρακτηριστικά και διαμορφώνουν ειδοποιούς διαφορές. Δεν είμαστε όμοιοι με τους Σουηδούς, ούτε αυτοί με τους Αμερικανούς. Το ζητούμενο από τις ηγεσίες κάθε χώρας είναι η ανάπτυξη πρωτογενούς σκέψης, ώστε να αναπτυχθεί, να παραχθεί πρωτογενής αυτόχθων πολιτική δράση με γηγενές βάθος, που θα αντιμετωπίζει τοπικά και περιφερειακά προβλήματα επωφελώς για τη χώρα. Κι ακόμα, ο σεβασμός των εθνικών χαρακτηριστικών, των ψυχοπνευματικών γνωρισμάτων, των αναγκών, των ιδιαιτεροτήτων, των ιστορικών εθισμών της κοινωνίας.

Αυτό που δεν μπορεί να αγνοηθεί πλέον, είναι ότι υπάρχει "μια βαθιά πολυπαραγοντική ενόχληση στην κοινωνία. Δεν είναι ακριβώς οργή, είναι μια συνειδητοποιημένη αντίσταση που στρέφεται απέναντι σε κάθε απόπειρα αποστέωσης και αποχύμωσης της κοινωνίας".

Αυτό πρέπει να αποκατασταθεί. Για μια ακόμα φορά υπάρχει η αίσθηση ότι τα πολιτικά κόμματα, οι περισσότεροι από τους πολιτικούς και οι παντοειδείς ελίτ που αναφέραμε, δεν έχουν αντιληφθεί την πεπερασμένη διεισδυτικότητα του λόγου τους.

Ο πιο διαδεδομένος αφορισμός-κανόνας γύρω από την επικοινωνία, ενοχοποιεί τον πομπό: Για την

κακή επικοινωνία υπεύθυνος είναι πάντοτε ο πομπός, ποτέ ο δέκτης. Ίσως όμως ο πιο αληθινός να είναι αυτός που πιστοποιεί ότι η φτωχή επικοινωνία προέρχεται ή μάλλον χρεώνεται στην αλαζονεία των μορφωμένων. Και των ισχυρών.

Και ας μην ξεχνάμε ότι "αυτή η χώρα μεγάλωσε και κέρδισε, όποτε δούλευαν ταυτόχρονα και το μυαλό και η ψυχή".

Αναφορές: Το θέμα έθεσε παλιότερα ο Ν. Ξυδάκης, με δύο άρθρα του, στην Καθημερινή. Βλ. επίσης: Στ. Ράμφου, "Ο καημός του ενός", Εκδόσεις Αρμός και Ν. Βατόπουλου: "Οι νέες κινήσεις μέσα στην κοινωνία", Καθημερινή.

** Ο κ. Κωστούλας είναι τέως γενικός διευθυντής εταιρειών του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού τομέα*

gcostoulas@gmail.com

02.03.2018

Πηγή: www.capital.gr/